

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

19. detsember 2017 nr 1-3/17/3076

Endla turbatootmisala mäeeraldise maavara kaevandamise loa muutmine ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

I. ASJAOLUD

Osühing SIIMUSTI KÄND (registrikood 10086818, aadress Siimusti, Siimusti alevik, Jõgeva vald, 48444 Jõgevamaa) esitas Keskkonnaametile 12.05.2017 Endla turbatootmisalal maavara kaevandamiseks antud keskkonnavalda nr KMIN-079 (edaspidi *kaevandamisluba*) muutmise taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.05.2017 kirjana nr 12-2/17/6030).

Endla turbatootmisala asub Jõgeva maakonnas Jõgeva vallas Vaimastvere külas riigile kuuluval kinnistul Endla turbatootmisala (registriosa nr 680435, katastritunnus 24802:001:0931 ja 24802:001:0932, maa sihtotstarve turbatööstusmaa 100%). Riigivara valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutus Maa-amet. Maardla põhimaavaraks on turvas. Maavara kasutusalaadeks on põllumajandus-, aiandus- ja kütteturvas. Taotletava mäeeraldise pindala on 149,90 ha ning mäeeraldise teenindusmaa pindala on 210,13 ha. Taotletav loa kehtivusaeg on 30 aastat.

Riigilõiv 500 eurot on tasutud 12.05.2017 riigilõivuseaduse § 123 lõike 1 kohaselt.

Seisuga 01.03.2017 oli mäeeraldisega seotud vähelagunenud turba aktiivne tarbevaru 165 tuh t, millest kaevandatav 145 tuh t ja hästilagunenud turba aktiivne tarbevaru 488 tuh t, millest kaevandatav 313 tuh t.

Taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa idapoolsest lahustükist vastavalt ~50 m ja ~27 m kaugusel idas kulgeb maaparandussüsteemi eesvool, mille kood maaparandussüsteemide registris on 21031200200000011E (selle kalda piiranguvöönd külgneb vahetult taotletava mäeeraldise piiriga).

Taotletava mäeeraldise idapoolse lahustüki teenindusmaa idaosa kattub ~53 m ulatuses Kaave jõe (keskkonnaregistri kood VEE1027200) kalda piiranguvööndiga. Kaave jõgi on ühtlasi maaparandussüsteemi eesvooluks, mille kood maaparandussüsteemide registris on 21027200200000011M.

Taotletava mäeeraldise idapoolse lahustüki teenindusmaad läbib Koidu peakraav, mille kalda piiranguvöönd külgneb vahetult taotletava mäeeraldise piiriga. Taotletava mäeeraldise

läänepoolse lahustüki teenindusmaad läbib Lombivälja oja (keskkonnaregistri kood VEE1027300), mille kalda piiranguvöönd külgneb vahetult taotletava mäeeraldise piiriga.

Taotletava mäeeraldise idapoolse lahustüki teenindusmaa kattub lõunast ~14,8 m ulatuses maaparandussüsteemiga, mille kood maaparandussüsteemide registris on 2102720020270001.

Vastavalt looduskaitseaduse § 37 lõike 3 punktile 5 on ranna ja kalda piiranguvööndis maavara kaevandamine keelatud. Endla turbatootmisalal kaevandamisel ei ole kalda piiranguvööndis kaevandamist ette nähtud, mistõttu ei ole mäeeraldise teenindusmaa ulatumine kalda piiranguvööndisse seadusega vastuolus.

Taotletava mäeeraldise idapoolsest lahustüki teenindusmaast ~1,3 m põhjas kulgeb Elektrilevi OÜ 1-20 kV elektriõhuliin RAKKE:JQG (VID kood K3153067), kaitsevööndiga 10 m liini teljest.

Ehitusseadustiku (edaspidi *EhS*) § 77 lõike 3 punkti 1 kohaselt on elektripaigaldise kaitsevööndis keelatud ladustada jäätmeid, materjale ja aineid, teha mis tahes mäe-, laadimis-, süvendus-, lõhkamis- ja maaparandustöid, teha tuld, istutada ning langetada puid. Endla turbatootmisalal kaevandamisel ei ole elektriõhuliini kaitsevööndis kaevandamist ette nähtud, mistõttu ei ole mäeeraldise teenindusmaa ulatumine elektriõhuliini kaitsevööndisse seadusega vastuolus. Endla turbatootmisala mäeeraldisel kaevandamisel peab ettevõtte jälgima, et elektriõhuliini kaitsevööndis jälgitakse EhS-s sätestatud piiranguid.

Taotletava mäeeraldise idapoolsest lahustükist põhjas kulgeb riigitee Vaimastvere - Endla nr 14156, mille äärmise sõiduraja välimine serv jääb taotletava mäeeraldise piirist ~92,5 m kaugusele ja teenindusmaa piirist ~48 m kaugusele.

EhS § 71 lõike 2 kohaselt on antud maantee kaitsevööndi laius mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast kuni 50 m. EhS § 72 lõike 1 punkti 3 kohaselt on tee kaitsevööndis keelatud kaevandada maavara ja maa-ainest. Endla turbatootmisalal kaevandamisel ei ole tee kaitsevööndis kaevandamist ette nähtud, mistõttu ei ole mäeeraldise teenindusmaa ulatumine tee kaitsevööndisse seadusega vastuolus.

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Kaevandamisloa muutmise taotlus on 06.06.2017 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 06.06.2017 kirjaga nr 12-2/17/6030-4 kaevandamisloa muutmise taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid. Avalikustamise käigus huvitatuid isikuid ei lisandunud.

Keskkonnaamet saatis 11.10.2017 kirjaga nr 12-2/17/6030-5 kaevandamisloa muutmise taotluse, taotluse kohta tehtava otsuse ja loa eelnõu arvamuse saamiseks kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele.

Jõgeva Vallavalitsus nõustus Jõgeva Vallavolikogu 24.08.2006 otsuse nr 36 „Maapõueseadusest tulenevate ülesannete delegeerimine vallavalitsusele“ volitusel 16.10.2017 korraldusega nr 496 Endla turbatootmisala mäeeraldise kaevandamisloa muutmisega.

Keskkonnaamet saatis 18.10.2017 kirjaga nr 12-2/17/6030-7 kaevandamisloa muutmise taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks maavarade komisjonile. Maavarade komisjon nõustus 20.11.2017 protokollilise otsusega nr 17-177 Endla turbatootmisala kaevandamisloa muutmisega.

Kooskõlas MaaPS § 1 lõigetega 3 ja 4, HMS §-dega 40, 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 30.11.2017 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks kaevandamisloa muutmise korralduse eelnõu. Arvestades asjaolu, et avalikkusel peab olema HMS § 49 lõike 2 kohaselt võimalus eelnõuga tutvuda vähemalt kaks nädalat, määras Keskkonnaamet eelnõudele ettepanekute ja/või vastuväidete esitamise ajaks kaks nädalat eelnõu kätte saamisest arvates. Ettepanekuid ja/või vastuväiteid kahe nädala jooksul ei laekunud.

Tuginedes KeÜS §-le 47 jätab Keskkonnaamet kaevandamisloa muutmise korralduse eelnõu avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuseks puudub piisav avalik huvi.

HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Osühingult SIIMUSTI KÄND 29.11.2017 kirjaga nr 12-2/17/6030-8 arvamust või vastuväiteid kaevandamisloa muutmise eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest. Osühing SIIMUSTI KÄND vastas 06.12.2017 e-kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 07.12.2017 nr 12-2/17/6030-9), et on eelnõudega nõus ning täiendavaid ettepanekuid ei esita.

II. KAALUTLUSED

2.1. Õiguslik alus

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja kaevandamisloa saamiseks kaevandamisloa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 6 ja 7 saadab loa andja kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele ja maavarade komisjonile, kes teatavad oma arvamuse kirjalikult.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, keskkonnaministri 23.01.2017 määrusele nr 4 „Üldgeoloogilise uurimistöo loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa taotluse esitamise kord ning taotluse vorm ja täpsustatud nõuded taotluse kohta ning üldgeoloogilise uurimistöo loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa vorm“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Kaevandamisloa muutmise taotlust on kontrollinud keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötaja (Maa-ameti 31.05.2017 kiri nr 9-3/17/9573).

MaaPS § 45 lõike 1 kohaselt on turba kaevandamiseks lubatud kaevandamisluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal.

MaaPS § 45 lõike 3 kohaselt kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust ning sama § lõike 4 kohaselt kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardlal antakse kaevandamisluba turba kaevandamise aastamäära piires.

Turba kaevandamise aastamäär on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 22.12.2016 määrusega nr 150 (edaspidi *määrus nr 150*).

Endla turbamaardla on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ lisas 2 toodud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja.

Endla turbatootmisala mäeeraldise kaevandamisloa taotluse kohaselt on tegemist olemasoleva mäeeraldisega, kus toimus varude ümberhindamine. Endla turbatootmisala mäeeraldise piire ei laiendatud ja kaevandamise maksimaalset aastamäära ei muudetud. Kuna kaevandamise maksimaalset aastamäära ei muudetud, ei muutunud ka varasemalt kaevandamislubadega antud Jõgeva maakonna turba kaevandamise aastamäär. Sellest tulenevalt ei ole kaevandamisloa andmine Endla turbatootmisalale vastuolus MaaPS § 45 lõikega 4 ja määrusega nr 150.

2.2. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*¹) § 6 lõike 2 punkti 2 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 3 punkti 4 kohaselt peab loa andja andma eelhindangu selle kohta, kas turba kaevandamisel kuni 150 ha suurusel alal on oluline keskkonnamõju ning kaaluma keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust. Eelhindamisel ja keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kaalumisel lähtub otsustaja KeHJS § 6 lõikes 3 määratud kriteeriumidest.

KeHJS § 6 lõigete 2² ja 3¹ kohaselt otsustatakse KMH vajalikkus, lähtudes KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindangu tulemusest (vt lisa 1) ja KeHJS § 6 lõikes 3¹ nimetatud asjaomaste asutuste seisukohtadest (seisukohad ning selgitused nendega arvestamise või arvestamata jätmise kohta, vt punkt III).

- 2.2.1. Kavandatav tegevuskoht ei asu Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata Natura 2000 võrgustiku alasid;
- 2.2.2. Eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamisega ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaaste osas, kui kasutatakse leevendusmeetmeid;
- 2.2.3. Eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei ole mõjutanud põhjavee režiimi;
- 2.2.4. Mäeeraldisel looduslik maastik hävib, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega.

Seega puudub kavandataval tegevusel eeldatavasti oluline keskkonnamõju.

2.3. Kaalutlused loa andmisel

Kaevandamisloa muutmise menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid ja KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Tulenevalt MaaPS § 50 lõikest 6 tuleb kaevandamisloa taotlemisel taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab kaevandamisloa taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Kui jäätmed tekivad kaevandamise käigus, siis jäätmeseaduse § 42¹ lõike 3 punkti 1 alusel esitatakse kaevandamisjäätmekava loa andjale kinnitamiseks koos asjaomase loa taotlusega, lähtudes MaaPS kehtestatud nõuetest. Jäätmeseaduse § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise

¹ Vt KeHJS § 56 lg 12. Kohaldatakse loa taotluse esitamise ajal kehtinud KeHJS redaktsiooni, mis kehtis 05.05.2017 kuni 12.07.2017 (RT I, 04.05.2017, 5)

töö tulemusena. Osäühing SIIMUSTI KÄND esitas koos maavara kaevandamise loa taotlusega kaevandamisjäätmekava. Kaevandamisjäätmekava on kinnitatud Keskkonnaameti jäätmebüroo juhataja 21.11.2017 korraldusega nr 1-3/17/2905.

MaaPS § 55 lõige 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alust on kontrollitud menetluse käigus ning osäühingul SIIMUSTI KÄND ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 18.12.2017).

2.4. Täiendavate tingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lg 2 p 5 alusel märgitakse kaevandamisloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavaravarude ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks. Kaevandamisloaga reguleeritakse vaid mäeeraldises ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Kaevandamisloa muutmisel on otstarbekas kanda antavale loale nr KMIN-079 järgmised täiendavad tingimused:

- 2.4.1. Turbatootmisalalt ärajuhitavas kuivendusvees seiratavad parameetrid, seire sagedus ja aeg määratakse vee erikasutusloaga;
- 2.4.2. Turbaheljumi edasikandumise vältimiseks eesvoolu tuleb turbatootmisalalt ärajuhitav kuivendusvesi juhtida läbi settebasseinide;
- 2.4.3. Tuleb tagada, et turba transportimisel oleksid koormad selliselt kaetud, et turbatolmu peenosakesed ei lenduks.

III. OTSUSTUS

Arvestades eeltoodut ja võttes aluseks MaaPS ja Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirja nr 1-1/16/306 „Osakondade põhimääruse kinnitamine“ lisa 1 „Keskkonnaosakonna põhimääruse kinnitamine“ ning tuginedes Jõgeva Vallavalitsuse 17.10.2017 korraldusele nr 496, maavarade komisjoni 20.11.2017 istungi protokollilisele otsusele nr 17-177 ja osäühing SIIMUSTI KÄND taotlusele, otsustan:

3.1. jätta algatamata keskkonnamõju hindamine osäühing SIIMUSTI KÄND Endla turbatootmisala mäeeraldise kaevandamisloa muutmise taotluse menetluse raames. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud;

3.2. muuta osäühingule SIIMUSTI KÄND kuuluvat maavara kaevandamise luba nr KMIN-079;

3.3. muudetavasse loasse kanda järgnevad andmed:

- 3.3.1. Loa omaja: osäühing SIIMUSTI KÄND (registrikood 10086818, aadress Siimusti, Siimusti alevik, Jõgeva vald, 48444 Jõgevamaa);
- 3.3.2. Kaevandaja: osäühing SIIMUSTI KÄND (registrikood 10086818, aadress Siimusti, Siimusti alevik, Jõgeva vald, 48444 Jõgevamaa);

- 3.3.3. Maardla: mäeeraldis asub Endla turbamaardlas. Maardla registrikaardi nr 0219. Maardla põhimaavaraks on turvas;
- 3.3.4. Mäeeraldis: Endla turbatootmisala, mäeeraldise liik on olemasoleva muutmine. Mäeeraldise pindala on 149,90 ha ja see asub Jõgeva maakonnas Jõgeva vallas;
- 3.3.5. Mäeeraldise teenindusmaa: pindala on 210,13 ha. Kaevandatud maa kasutamise otstarve on märgala;
- 3.3.6. Geoloogilise uuringu aruande nimetus: Endla turbamaardla aktiivse tarbevaru 5. ja 6. ploki jääkvaru arvutus seisuga 01.03.2017). Varud on kinnitatud Maa-ameti peadirektori 03.04.2017 käskkirjaga nr 1-1/17/342;
- 3.3.7. Maavaravaru: mäeeraldise piires on vähelagunenud turba aktiivne tarbevaru 165 tuh t, millest kaevandatav on 145 tuh t; hästilagunenud turba aktiivne tarbevaru 488 tuh t, millest kaevandatav on 313 tuh t; kaevandamise maksimaalselt lubatud aastamäär 6 tuh t;
- 3.3.8. Maavara kasutusala: põllumajandus-, aiandus- ja kütteturvas. Loa kehtivusaeg: 30 aastat;
- 3.3.9. Täiendavad tingimused:
 - 3.3.9.1. turbatootmisalalt ärajuhitavas kuivendusvees seiratavad parameetrid, seire sagedus ja aeg määratakse vee erikasutusloaga;
 - 3.3.9.2. turbaheljumi edasikandumise vältimiseks eesvoolu tuleb turbatootmisalalt ärajuhitav kuivendusvesi juhtida läbi settebasseinide;
 - 3.3.9.3. tuleb tagada, et turba transportimisel oleksid koormad selliselt kaetud, et turbatolmu peenosakesed ei lenduks;

3.4. avalikustada osaühing SIIMUSTI KÄND kaevandamisloa muutmine ja keskkonnamõju hindamise mitteamalgatamine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Maavara kaevandamise luba nr KMIN-079 on kättesaadav Keskkonnaameti e-teenuste portaalis <https://eteenus.keskkonnaamet.ee>.

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul loa teatavaks tegemisest, esitades vaide käesoleva haldusakti andjale HMS-s sätestatud korras või kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Maria Karus
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Eelhinnang
2. Maavara kaevandamise luba nr KMIN-079

Saata: osaühing SIIMUSTI KÄND

Teadmiseks: Jõgeva Vallavalitsus, Maa-amet, Tehnilise Järelevalve Amet

Marju Kuldmaa
maapõuespetsialist
maapõuebüroo